

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 256/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Polákom, Aleja slobody 50, Dolný Kubín, proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8 Cob 84/2015-203 zo 14. júna 2017 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Obdo 31/2019 z 26. augusta 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 20. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Cob 84/2015-203 zo 14. júna 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Obdo 31/2019 z 26. augusta 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“, spolu ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť, vec vrátiť najvyššiemu súdu a krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou na Okresnom súde Prievidza (ďalej len „okresný súd“) a vedenou pod sp. zn. 5 Cb 123/2013 proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom obrany Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“), domáhal obnovy konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 14 Cb 237/1999 (ďalej len „pôvodné konanie“). V pôvodnom konaní okresný súd rozsudkom z 22. marca 2010 potvrdeným rozsudkom krajského súdu z 28. septembra 2011 zamietol

žalobu, ktorou sa sťažovateľ proti žalovanej domáhal náhrady škody vzniknutej mu neplnením povinností zo strany žalovanej zo zmluvy o kúpe a výhradnom obchodnom zastúpení č. 00280992/2 na odpredaj všetkého množstva kovového a nekovového odpadu z delaborovanej munície a ostatných činností armády v evidencii a správe Vojenského útvaru 1337 (teraz 5730) Nováky uzavretej v Prahe 28. septembra 1992 medzi sťažovateľom a žalovanou prostredníctvom Federálneho ministerstva obrany ČSFR (ďalej aj „zmluva č. 1“) a kúpnej zmluvy č. 1/11-92 na odpredaj 70 % kovového odpadu z delaborovanej munície uzavretej 10. novembra 1992 medzi sťažovateľom a žalovanou prostredníctvom Vojenského útvaru Nováky 1337 (spolu ďalej aj „kúpne zmluvy“).

3. Sťažovateľa, čo sa týka nárokov z kúpnych zmlúv, navštívil v júli 2013 [REDAKOVANÉ] a odovzdal mu prehlásenie, v ktorom uviedol, že po rozdelení ČSFR od 1. januára 1993 mali byť kúpne zmluvy aplikované žalovanou v prospech sťažovateľa. Výtlačky zmluvy č. 1 v origináli v držbe sťažovateľa boli podpísané za zastúpeného predávajúceho v zastúpení [REDAKOVANÉ] a dva výtlačky tejto zmluvy v origináli v držbe Ministerstva obrany Slovenskej republiky boli podpísané za zastúpeného predávajúceho v zastúpení [REDAKOVANÉ] a tiež genmjr. [REDAKOVANÉ], ako to je uvedené v predmetnej zmluve. Tieto skutočnosti neboli sťažovateľovi dovtedy známe, preto na ich základe podal na okresnom súde v októbri 2013 žalobu na obnovu konania a 17. októbra 2014 aj predložil fotokópiu výtlačku č. 4 zmluvy č. 1. V pôvodnom konaní tento dôkaz predložiť nemohol, pretože k dispozícii dostal len výtlačok č. 5 a 6 zmluvy č. 1, na ktorých bol podpísaný len [REDAKOVANÉ], a práve táto skutočnosť spôsobila, že v pôvodnom konaní úspešný nebol, pretože v tom čase nedisponoval listinou, ktorá by bola podpísaná osobou oprávnenou konať v mene federálneho ministerstva obrany. Až v čase prebiehajúceho konania o žalobe o obnovu konania sa objavila osoba (zamestnanec žalovanej), ktorá preukázala, že má kópiu výtlačku č. 4 zmluvy č. 1, ktorý sa nachádzal vo Vojenskom útvere Nováky. Sťažovateľ nevedel, kde sa nachádzajú výtlačky zmluvy, ktoré by preukazovali jej platnosť, a preto mu nemohlo byť kladené za vinu, že ich okresnému súdu nepredložil.

4. Okresný súd uznesením z 19. novembra 2014 žalobu sťažovateľa o obnovu konania zamietol, konanie v časti, v ktorej sa sťažovateľ domáhal rozhodnutia vo veci samej, zastavil a sťažovateľa zaviazal náhradou trov konania. Proti predmetnému uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie.

5. Krajský súd napadnutým uznesením zo 14. júna 2017 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

6. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ v zákonom stanovenej lehote dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 3 Obdo 8/2018 z 27. februára 2018 (ďalej len „zrušené uznesenie najvyššieho súdu“), ktorým dovolanie uplatnené podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

7. Predmetné uznesenie najvyššieho súdu napadol sťažovateľ ústavnou sťažnosťou, o ktorej rozhodol ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 426/2018-48 zo 16. januára 2019 (ďalej len „nálež ústavného súdu“), ktorým konštatoval porušenie sťažovateľom označených práv uznesením najvyššieho súdu z 27. februára 2018, ktoré zrušil, a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení nálezu ústavný súd konštatoval, že tým, že sa najvyšší súd

pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, pričom sťažovateľ v dovolaní súbežne uplatnil aj dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP, porušil jeho právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

8. Najvyšší súd po vrátení mu veci ústavným súdom na opätovné rozhodnutie o podanom dovolaní rozhodol napadnutým uznesením z 26. augusta 2019, ktorým dovolanie uplatnené podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

9. Sťažovateľ v tejto časti namieta, že závery, ktoré predostrel najvyšší súd vo svojom vyjadrení z 13. decembra 2018 k skôr podanej ústavnej sťažnosti (citované v bode 7 nálezu ústavného súdu, ktorým zrušil prvé rozhodnutie najvyššieho súdu o dovolaní), sú v celom rozsahu pretavené do napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, keď najvyšší súd konštatoval, že sťažovateľ uviedol dovolacie dôvody iba formálne, ale neuplatnil ich materiálne, čo považuje sťažovateľ „za nesprávne a z ústavného hľadiska neutržateľné“ z dôvodu, že:

a) Právne názory najvyššieho súdu, ktoré viedli k opätovnému odmietnutiu dovolania sťažovateľa, sú v príkrom rozpore s bodom 21 odôvodnenia nálezu ústavného súdu, v ktorom ústavný súd uviedol, že sa nestotožnil s obranou najvyššieho súdu, že „sťažovateľ vo svojom dovolaní riadne neuplatnil dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 a) a b) CSP, ale len formálne, a preto by rozhodnutie o dovolaní po zrušení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavným súdom a vrátením najvyššiemu súdu na ďalšie konanie viedlo k rovnakému výsledku“. Ústavný súd zároveň uviedol, že pokiaľ najvyšší súd poukazoval na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 194/2016, „okolnosti a dôvody rozhodnutia sú neaplikovateľné na vec sťažovateľa z dôvodu, že v označenej veci boli identifikované ďalšie nedotknuté právne závery (absolútna neplatnosť) obsiahnuté v odôvodnení napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré spochybnené neboli a ktoré by aj v prípade zrušenia rozhodnutia ústavným súdom a vrátenia veci všeobecnému súdu bránili vo veci konajúcemu súdu dospieť k inému výroku“. Najvyšší súd napriek uvedenému v rámci odôvodnenia používa argumentáciu z citovaného rozhodnutia, a tým nerešpektuje nález ústavného súdu, pričom takýto postup je podľa názoru sťažovateľa nezákonný a nesprávny.

b) Najvyšší súd neuskutočnil meritórny dovolací prieskum, pričom v rámci odôvodnenia napadnutého uznesenia iba alibisticky zdôvodnil, prečo tak nemohol urobiť, a to keď konštatoval, že sťažovateľ v rámci dovolania nevymedzil, v čom konkrétne malo spočívať porušenie procesných práv sťažovateľa v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu. Ak súd prvej inštancie a odvolací súd „zamietli návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania z dôvodov, ktoré nie sú zlučiteľné s ústavne konformným výkladom právnej normy, ktorý podmienky na povolenie obnovy konania v čase rozhodovania súdu prvej inštancie upravoval, vychádzajú pritom z nesprávneho právneho posúdenia veci potom je zrejmé, v čom konkrétne malo spočívať porušenie procesných práv sťažovateľa.“. To isté platí aj vo vzťahu k záveru najvyššieho súdu o tom, že sťažovateľ síce vymedzil právnu otázku významnú pre rozhodnutie odvolacieho súdu,

ale nevymedzil, v čom podľa jeho názoru odvolací súd mal predmetnú otázku nesprávne vyriešiť. Takéto tvrdenie je podľa názoru sťažovateľa nepravdivé, pretože sa uvedeným zaoberal v podanom dovolaní aj s poukazom na judikatúru ústavného súdu a súdu dovolacieho: „*Ak totiž sťažovateľ v rámci dovolania vymedzil právnu otázku v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b) C.s.p. (čo porušovateľ I/ nepopiera, dokonca potvrdzuje) a zároveň uviedol, že závery Krajského súdu v Trenčíne, ktoré viedli k potvrdeniu uznesenia súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na obnovu konania (vrátane vyriešenia položenej právnej otázky) považuje za nesprávne, potom nie je možné považovať vyššie uvedenú právnu argumentáciu porušovateľa I/ za inú, než alibistickú a ústavne neudržateľnú.*“ Sťažovateľ zastáva názor, že dovolacie dôvody, ktoré uviedol v dovolaní, boli vymedzené v súlade s § 431 ods. 2 CSP a ak najvyšší súd neuskutočnil napadnutým uznesením meritórny dovolací prieskum napadnutého uznesenia krajského súdu, porušil jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu:

10. Vo vzťahu k porušeniu svojich práv krajským súdom sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že jeho právne závery, podľa ktorých

a) dôvody, ktoré uplatnil sťažovateľ v návrhu na povolenie obnovy konania, nie sú dôvodmi na povolenie obnovy konania a mohol ich uplatniť už v pôvodnom konaní a

b) ani v odvolacom konaní sťažovateľ neuviedol žiadne tvrdenia, ktorými by sa súd prvej inštancie nebol zaoberal a riadne ich neodôvodnil, a súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správny skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil,

sú v „*příkrom rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ale aj s elementárnou logikou a predpismi, ktoré upravujú inštitút obnovy konania*“.

11. Sťažovateľ vo vzťahu k prvému právnomu záveru krajského súdu argumentoval tým, že «*súd prvého stupňa ani odvolací súd nevzhladli danosť dôvodov pre povolenie obnovy konania, keď nové dôkazy a dôvody pre povolenie obnovy konania prezentované žalobcom, ktoré mohli mať a majú pre rozhodnutie podstatný význam odmietli akceptovať s tvrdením, že tieto mohol sťažovateľ predostrieť už v pôvodnom konaní, aj keď takýto záver je nesprávny a alibistický a nerešpektuje princíp „rovnosti zbrani“.* Sťažovateľ totiž v pôvodnom konaní nemal akúkoľvek možnosť „*prinútiť*“ odporcu, aby do konania predložil listinné dôkazy, ktoré boli jednoznačne v neprospech žalovaného, pričom v rámci konania o návrhu na povolenie obnovy konania bolo jednoznačne preukázané, že sťažovateľ získal výťah č. 4 k Zmluve o kúpe a výhradnom obchodnom zastúpení číslo: [REDACTED] zo dňa 28.9.1992 až v priebehu konania o návrhu na povolenie obnovy konania.».

12. Krajský súd podľa názoru sťažovateľa v napadnutom uznesení použil príliš formalistický výklad príslušných zákonných ustanovení, rozhodol arbitrárne, sťažovateľovi odoprel právo na prístup k súdu a porušil jeho základné právo garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo v čl. 6 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení ním označených práv napadnutými rozhodnutiami, keď krajský súd, ako aj najvyšší súd „*nedôsledne aplikovali príslušné právne normy na posudzovaný prípad a bez náležitého rozboru relevantných noriem dospeli k nesprávnemu právnemu záveru, ktorý nie je z ústavného hľadiska udržateľný*“.

K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv napadnutým uznesením krajského súdu:

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

15. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

16. Ústavný súd konštatuje, že proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie, bolo prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ aj využil (a to bez toho, aby v ústavnej sťažnosti tvrdil, že niektorá z jeho dovolacích námietok nebola v dovolacom konaní uplatniteľná), a jeho námietkami identickými s námietkami uplatnenými v ústavnej sťažnosti sa zaoberal najvyšší súd ako súd dovolací. Z uvedeného dôvodu sa v sťažovateľovej veci uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

17. Ústavný súd už judikoval, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06). V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

18. Ústavný súd konštantne poukazuje na to, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v zásade do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný

súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016, II. ÚS 255/2018) – k takému záveru môže viesť len ústavne neudržateľný výklad zákona najvyšším súdom v otázke posúdenia prípustnosti dovolania.

19. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19.2. Podľa § 431 ods. 1 a 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

19.3. Podľa § 432 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

19.4. Podľa § 432 ods. 2 CSP dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

19.5. Podľa § 447 písm. f) CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo aj dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

20. Dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania okrem prípadov, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý dovolaním nebol dotknutý, ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a dovolanie podal len niektorý zo subjektov, určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu [§ 439 písm. a), b) a c) CSP]. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) a skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolací súd však nie je viazaný dovolacím návrhom, t. j. petitom dovolania (§ 441 CSP).

21. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie z dôvodu procesnej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP a zároveň prípustnosť dovolania vyvodzoval aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

22. Najvyšší súd v napadnutom uznesení pristúpil najprv k posúdeniu prípustnosti sťažovateľom podaného dovolania z dôvodu porušenia jeho práva na spravodlivý súdny proces v zmysle § 420 písm. f) CSP (body 9 až 19.3 odôvodnenia napadnutého uznesenia), citujúc a poukazujúc na zákonnú úpravu a svoju judikatúru.

22.1. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nižšej inštancie, keď konajúce súdy prekročili rozsah skúmania v ustanoveniach týkajúcich sa obnovy konania, najvyšší súd (bod 11 odôvodnenia napadnutého uznesenia) konštatoval, že „žalobca (sťažovateľ, pozn.) označil procesný postup súdov nižšej inštancie, ktorý podľa svojho názoru považuje za nesprávny, avšak neuviedol (a to ani len popisným spôsobom), realizácia akých jemu patriacich procesných práv mu mala byť znemožnená v takej miere, že malo dôjsť k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. V tejto časti tak nie je ním uplatnený dovolací dôvod vymedzený spôsobom predpokladaným v ustanovení § 431 ods. 2 C. s. p. (k tomu vid' v podrobnostiach bod 10 vyššie), čo má za následok nemožnosť uskutočnenia meritórneho dovolacieho prieskumu zo strany najvyššieho súdu“.

22.2. V ďalšej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia sa najvyšší súd zaoberal námietkou sťažovateľa, že nevykonaním ním navrhnutých dôkazov malo dôjsť k porušeniu princípu rovnosti zbraní a k naplneniu vady zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f) CSP s odkazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 259/2010. Najvyšší súd zdôraznil, že v citovanom rozhodnutí išlo o nevykonanie špecifického dôkazu, a preto sa nestotožnil s tvrdením sťažovateľa, že predmetné uznesenie má predstavovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, a ani so záverom vysloveným v citovanom uznesení, že nevykonanie stranou sporu navrhnutého dôkazu má predstavovať vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. V nadväznosti na to dovolací súd skúmal, či na rozhodovanú vec dopadá povinnosť postúpenia veci veľkému senátu obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, pričom dospel k záveru, že túto povinnosť nemá. Na podporu tohto záveru sa rozsiahlo zaoberal judikátmi dovolacieho súdu, z ktorých aj citoval (napr. R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000, R 17/2017), a na ne nadväzujúcou rozhodovacou činnosťou dovolacieho súdu (body 14.2 až 17.4 odôvodnenia napadnutého uznesenia). Konštatujúc, že sťažovateľom citované rozhodnutie najvyššieho súdu predstavuje ojedinelé rozhodnutie, ktoré vybočuje z inak jednotnej línie rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu, a vychádzajúc pri svojom rozhodovaní z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, najvyšší súd nepredložil vec na rozhodnutie veľkému senátu a vyslovil, že dovolacia námietka sťažovateľa týkajúca sa nevykonania ním navrhovaného dôkazu nepredstavuje zákonom predpokladaný spôsob vymedzenia dovolacieho dôvodu podľa § 431 CSP a z tohto dôvodu nemôže predstavovať vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

22.3. Ako neodôvodnený v súlade s § 431 ods. 2 CSP vyhodnotil dovolací súd aj sťažovateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 431 ods. 1 CSP namietajúci nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu, keď uviedol, že «z obsahu dovolania však nevyplýva, realizáciu akých konkrétnych procesných práv mal odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia znemožniť žalobcovi v takej miere, že malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd preto nie je oprávnený posudzovať prípustnosť podaného dovolania s ohľadom na namietanú nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu (rovnako aj 3Obdo/15/2018, 3Obdo/17/2018, 3Obdo/18/2018 a 3Obdo/58/2018).

... Len ako poznámku dovolací súd dáva do pozornosti, že dôvodom prípustnosti dovolania nie je „údajné“ porušenie práva na spravodlivý proces a ani tvrdenie, o tom, že konanie súdov nižšej inštancie ako celok nemalo podľa subjektívneho pocitu dovolateľa vykazovať znaky spravodlivosti, ale výlučne znemožnenie realizácie konkrétne špecifikovaných procesných práv strane sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, pričom intenzita tohto znemožnenia realizácie procesných práv strany sporu nesprávnym procesným postupom súdu dosahovala mieru porušenia práva na spravodlivý proces.».

23. V relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia týkajúceho sa prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP (body 20.2 až 21.3 odôvodnenia napadnutého uznesenia) najvyšší súd konštatoval:

«Už v rozsudku z 30. novembra 2016, sp. zn. 3Obdo/61/2016 vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu pritom skonštatoval, že rozsah dovolacieho prieskumu je vymedzený konkrétnou argumentáciou dovolateľa, v čom podľa jeho názoru odvolací súd spornú otázku nesprávne právne posúdil a akým spôsobom ju posúdiť mal. Pri vymedzení tohto dovolacieho dôvodu nepostačuje citovanie jednotlivých zákonných ustanovení, prípadne súdnych rozhodnutí (často aj nesúvisiacich s predmetom sporu), ale je povinnosťou dovolateľa zo zákonných ustanovení, prípadne z judikatúry určiť právny záver, ktorého (ne)správnosť v súvislosti s právnymi závermi odvolacieho súdu má preskúmať dovolací súd. Práve povinnosť právneho zastúpenia dovolateľa má zamedziť takýto postup a zároveň povinné právne zastúpenie má zabezpečiť, aby dovolateľ jednotlivé dovolacie dôvody presne uviedol a jednoznačne tým stanovil rozsah dovolacieho prieskumu dovolacím súdom.

20.3. V prípadoch, kedy dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň z obsahu dovolania musí jednoznačne vyplývať právna otázka, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu najvyšším súdom. Ak dovolanie nespĺňa predmetné podmienky, dovolací dôvod podľa § 432 C. s. p. nie je vymedzený spôsobom predpokladaným v ustanovení § 432 ods. 2 C. s. p., čo predstavuje zákonný dôvod pre odmietnutie dovolania v zmysle ustanovenia § 447 písm. f/ C. s. p.

21. V dovolaní žalobca síce vymedzil právnu otázku významnú pre rozhodnutie odvolacieho súdu (a ktorú mal dovolací súd vo svojom rozhodnutí vyriešiť), a to otázku „či dôkaz, ktorým nedisponoval žalobca v čase rozhodovania o pôvodnom návrhu, a ktorý nemohol získať vlastnou činnosťou ani procesnými návrhmi podanými v rámci súdneho konania, a ktorý získal až po právoplatnom skončení pôvodného konania predstavuje dôvod pre povolenie obnovy konania podľa § 228 ods. 1 O. s. p., resp. podľa § 397 C. s. p.

21.1. Žalobca však nevymedzil, v čom podľa jeho názoru odvolací súd mal predmetnú otázku nesprávne vyriešiť. Rovnako dovolateľ nepredložil žiadnu vlastnú argumentáciu, ktorá by sa týkala riešenia uvedenej právnej otázky, pričom jeho povinnosťou bolo uviesť, ako mal odvolací súd danú otázku správne vyriešiť.

21.2. Žalobca - hoci je v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ktorý by mu mal zabezpečiť kvalifikovanú právnu pomoc a ktorý by mal mať odborné vedomosti a skúsenosti na spísanie dovolania spôsobom predpokladaným zákonom - si tak nespĺnil tak zákonnú povinnosť stanovenú ustanovením § 432 ods. 2 C. s. p.

21.3. Dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že pri vymedzení dovolacieho dôvodu v súlade s ustanovením § 432 ods. 2 C. s. p. nepostačuje všeobecné konštatovanie dovolateľa, že odvolací súd vec nesprávne posúdil. Dovolací súd nemôže namiesto dovolateľa vytvárať vlastnú právnu argumentáciu vyvodením z novej nespokojnosti dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu. V takom prípade by totiž uskutočnil procesné neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen koncepcii právnej úpravy dovolania v Civilnom sporovom poriadku, účelu ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p., ale aj princípu rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania, keďže jeho rozhodnutie by bolo založené na iných skutočnostiach, ako boli tvrdené dovolateľom a ku ktorým mala možnosť vyjadriť sa proti strana vo svojom vyjadrení k dovolaniu. «»

24. Ústavný súd reflektoval aj na námietku sťažovateľa spočívajúcu v konštatovaní, že najvyšší súd v napadnutom uznesení nerešpektoval vydaný nález ústavného súdu v jeho veci (poukazujúc na bod 21 odôvodnenia nálezu ústavného súdu) a zotrval na právnom názore vyslovenom vo svojom vyjadrení z 13. decembra 2018 (k sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti, na základe ktorej bolo zrušené uznesenie najvyššieho súdu).

24.1. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že „v citovanom bode odôvodnenia Ústavný súd SR uviedol, že sa nestotožnil s citovanou obranou najvyššieho súdu uvedenou v stanovisku k prijatej sťažnosti (bod 7 odôvodnenia tohto rozhodnutia), že sťažovateľ vo svojom dovolaní riadne neuplatnil dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 a) a b) CSP, ale len formálne, a preto by rozhodnutie o dovolaní po zrušení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavným súdom a vrátením najvyššiemu súdu na ďalšie konanie viedlo k rovnakému výsledku.“

24.2. V relevantnej časti nálezu vo veci sťažovateľa (body 21 a 22 odôvodnenia nálezu) ústavný súd konštatoval:

„... Ústavný súd sa nestotožnil s citovanou obranou najvyššieho súdu uvedenou v stanovisku k prijatej sťažnosti (bod 7 odôvodnenia tohto rozhodnutia), že sťažovateľ vo svojom dovolaní riadne neuplatnil dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 a) a b) CSP, ale len formálne, a preto by rozhodnutie o dovolaní po zrušení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavným súdom a vrátení najvyššiemu súdu na ďalšie konanie viedlo k rovnakému výsledku. Pokiaľ by ústavný súd akceptoval túto obranu, došlo by k atrahovaniu právomoci najvyššieho súdu ústavným súdom a vlastnému posúdeniu podaného dovolania ústavným súdom z hľadiska jeho novej neúspešnosti, čo je neprípustné. Otázka posúdenia, či sťažovateľ účinne uplatnil dôvody svojho dovolania, alebo len formálne, náleží do právomoci najvyššieho súdu, a nie ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu je obrana najvyššieho súdu neakceptovateľná. Ústavný súd v tejto súvislosti dodáva, že je povinnosťou najvyššieho súdu preskúmať všetky uplatnené dôvody dovolania v samotnom rozhodnutí o ňom a preskúmateľným spôsobom zaujať k nim postoj. Podľa názoru ústavného súdu nie je možné nahrádzať a doplňovať dôvody rozhodnutia o dovolaní, respektíve dodatočnou argumentáciou odôvodňovať správnosť výroku o dovolaní ex post bez toho, že by tieto dôvody neboli aspoň implicitne obsiahnuté v samotnom odôvodnení rozhodnutia o dovolaní. Pokiaľ najvyšší súd poukazyval na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 194/2016, ústavný súd konštatuje, že okolnosti a dôvody rozhodnutia sú neaplikovateľné na vec sťažovateľa z dôvodu, že v označenej veci boli identifikované ďalšie nedotknuté právne závery (absolútna neplatnosť) obsiahnuté v odôvodnení napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré spochybnené neboli a ktoré by aj v prípade zrušenia rozhodnutia ústavným súdom a vrátenia veci všeobecnému súdu bránili vo veci konajúcemu súdu dospieť k inému výroku.

22. *Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd považoval za dostatočne preukázané, že sťažovateľ uplatnil aj dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, pričom, vychádzajúc z citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia dovolacieho súdu, je nepochybné, že najvyšší súd sa týmto dôvodom odmietol zaoberať s poukazom na rozhodnutie veľkého senátu. Čím v okolnostiach posudzovanej veci odňal dovolateľovi právo na prístup k súdu a porušil zásadu zákazu denegatio iustitiae. preto ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením dovolacieho súdu.“*

24.3. Vychádzajúc z už uvedeného musí ústavný súd konštatovať, že argumentácia uvedená sťažovateľom v ústavnej sťažnosti je vytrhnutá z kontextu odôvodnenia nálezu ústavného súdu, resp. právny názor vyslovený ústavným súdom v náleze ostal sťažovateľom nepochopený. Z citovanej relevantnej časti nálezu ústavného súdu je nepochybné, že argumentácia ústavného súdu smerovala ku konštatovaniu, že sťažovateľ vo svojom dovolaní uplatnil dôvody prípustnosti dovolania aj podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP [nielen podľa § 420 písm. f) CSP]. Predmetná argumentácia mala svoje opodstatnenie vzhľadom na skutočnosť, že k zrušeniu uznesenia najvyššieho súdu došlo v dôsledku zmeny judikatúry najvyšším súdom (jeho uznesením sp. zn. 1 VCdo 1/2018), ktorá pripustila kumuláciu dôvodov prípustnosti dovolania. Avšak ako aj sám ústavný súd ďalej uviedol, „otázka posúdenia, či sťažovateľ účinne uplatnil dôvody svojho dovolania, alebo len formálne, náleží do právomoci najvyššieho súdu, a nie ústavného súdu“ (pozri aj bod 18 odôvodnenia tohto uznesenia). Zároveň ústavný súd v náleze vyjadril svoj nesúhlas s aplikáciou ustálenej judikatúry na vec sťažovateľa, v zmysle ktorej ak súd po vrátení veci nebude môcť postupovať alebo rozhodnúť inak ako pred zrušením jeho rozhodnutia, nemá kasačné rozhodnutie opodstatnenie (napr. rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 3 MCdo 9/2014, 3 MCdo 12/2014, 3 MCdo 14/2014 a im zodpovedajúce uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 194/2016, na ktoré poukazoval sťažovateľ). K aplikácii tejto judikatúry vo veci sťažovateľa nedošlo, keďže skôr vydané rozhodnutie najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľa bolo nálezom ústavného súdu zrušené a v novom napadnutom uznesení sa najvyšší súd musel opätovne vysporiadať s dovolacími dôvodmi uplatnenými sťažovateľom.

25. Ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), ktorý by nemal oporu v procesných kódexoch, ktoré bol najvyšší súd v čase svojho rozhodovania povinný na daný prípad aplikovať. Zistiac, že dovolacie dôvody neboli dovolateľom vymedzené spôsobom ustanoveným zákonom, rozhodol o ňom najvyšší súd zákonom predpokladaným spôsobom, rešpektujúc pritom citovanú relevantnú právnu úpravu, ako aj judikatúru ústavného súdu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu tak nevykazuje znaky arbitrárnosti a zjavnej nezlučiteľnosti jeho účinkov s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, a jeho právne závery považuje ústavný súd za ústavne udržateľné.

26. Skutočnosť, že sa sťažovateľ s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nie je postačujúca sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup všeobecného súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné

kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V takom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

27. Z citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

28. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená a ako takú ju v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

29. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2021

Libor Duľa
predseda senátu